

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

75. ÉVFOLYAM

2005 FEBRUÁR

No. 1 (350), Vol. 75, February 2005, USPS 178-560

1. SZÁM

SZELÍDEN, CSENDESEN, ÉS TÜRELEMMELEL

Olvasd: Ézsaiás 42:1-4.

Bőjt — ádvénthez hasonlóan — az ünnepre készülés időszaka. Tartalmát egyéni adottságaink és örökölt szokásaink határozzák meg. Ha Jézustól tanulunk böjtölni, akkor a lelki és szellemi életünk szabja meg a rendjét, és nem a látható, számonkérhető cselekvések, illetve azok megtagadása. Jézus böjtje a teljes egzisztenciával Isten felé fordulás, Istenre figyelés volt.

A böjti felkészülést meghatározza az alázat csendje, amelyben megszületik az Istenre figyelés áhítata. Ez teremt meg a belső erőforrást, amelyből táplálkozik annak a jóakaratsnak a cselekvése, amelyet Jézus Krisztus emberré születésének éjszakáján hirdetett meg Isten. Ezt fogalmazták meg a próféták, amikor Isten irgalmasságot követelő böjtjét tanították a látványos áldozati kultusz aprólékos törvényiszteleivel szemben. Így böjtölt Ézsaiás is Babilonbanm kényszerlakhelyén élő népének prófétájaként, és ilyen böjtölésre szólítja fel ma is azokat, akik Isten igéjeként az ő vallástételét hallgatják, olvassák.

Kiről prófétál Ézsaiás? Ez a kérdés, és a reá adott válasz a prófécia lejegyzésétől kezdve meghatározza aválaszadó hitőt. A legősibb és legtermészetesebb válasz az, hogy maga a próféta az Isten Szolgája, aki az idegen, pogányok uralma alá kényszerített népének a tagjaként szenved attól, hogy nem térhet meg atyái földjére, és nem áldozhat a mózesi törvények szerint a jeruzsálemi templomban. Kortársai ezekkel a szavakkal "imádkoztak" az Úrhoz: "Az atyák ették meg az egrest és a fiak fogták meg a borsot." Ebben a sértődött, jövőképnélküli közhangulatban hangzott el a prófétai igehirdetés arról, hogy Isten nem feledkezett meg népéről, sőt, már elkészítette a szabadulás útját. Elküldi Szolgáját, Aki nem emberi hatalommal és erőszakkal, hanem az Úrtól kapott Lélek erejével szabadítja meg népét. Munkáját szelíd szóval, csendesen végzi. Maga is együtt szenved népével, és önmaga feláldozásával hajtja végre Isten ítéletét, így érvényesíti az Úr

igazságot teremtő törvényét. "Addig nem alszik ki és nem török össze" amíg küldetését be nem töltötte. Az igaz próféták sorsa vár rá, a mártíromság, de ez hűségének pecsétje, ami hitelsíti szolgálatát.

Miért nem fogadták kitörő örömmel Ézsaiás igehirdetését kortársai, és miért miért gyűlölték meg annyira, hogy még az életét is elvették, csak hogy elhallgattassák? Azért, mert az Úr szabadságot adó törvényének hatályát azokra a pogányokra (nem zsidókra) is kiterjesztette, akik megtérnek bálványimádásukból Izrael Istenéhez. Ez a prófécia mélyen sértette a kegyes zsidók kiválasztottság-tudatát, akik az Ábrahám-tól való származáshoz kötötték istenhitüket. Azt vallották, hogy Isten minden népnek és embernek teremtő Ura, de, hogy Isten igéje — a szövetség népén kívül — más népeknek is szólna, azt már nem. Azokat a prófétákat, akik ezt tanították, minden erejükkel igyekeztek elnémítani. Ezért arra a kérdésre, hogy kiről prófétál Ézsaiás, azt a választ adták, hogy magáról Izrael népéről. A szövetség népe az Isten szolgája, melynek tagjai arra hívtak el, hogy az Úr törvényét hirdessék minden népnek. Ennek a szolgálatnak a hűséges végzése közben önmagát áldozza fel Isten népe, mert a törvény betöltése, az ítélet végrehajtása ezt írja elő.

A mi válaszuk az Újszövetségben fogalmazódik meg. Az evangéliumokban maga Isten tesz bizonyosságot, arról, hogy az ézsaiási prófécia a názáreti Jézusról jövőndől. Első ízben Jézus megkeresztelésekor hangzott a bizonyágtétel: "Amikor (Jézus) kijött a vízből, íme megnyílt a menny; és látta (Keresztelő János), hogy Isten Lelke galamb formájában aláereszkedik, és Órea száll. És hang hallatszott a mennyből: Ez az én szeretett Fiam, Akiben gyönyörködöm." (Máté 3:16-17.) Másod ízben maga Jézus idézi önmagára vonatkoztatva ezt a próféciaát, amikor a sorvadtkézű embert gyógyítja meg szombatnapon a zsinagógában (Máté 12:18-21).

Harmadízben Jézus megdicsőülésekor

hangzik el a mennyei bizonyágtétel, amikor Mózes, a Törvény közvetítője és Illés, a prófétai ige közvetítője együtt jelennek meg Jézussal a három tanítvány előtt. A szószerint megismételt kijelentés két szóval bővül: "Reá hallgassatok!" (Máté 17:3.)

Kiről prófétál tehát Ézsaiás? A bibliai kijelentés egyértelmű válasza: Jézus Krisztusról. Ő hozza el Isten országának szabadságát az emberi büntől halálosan megfertőzött világba. Isten egyszülött Fiaként szenvedésével és halálával szerez érvényt Isten igazságos törvényének, és messiási szolgálatát minden népre és minden emberre kiterjed. Őbenne gyönyörködik a mennyei Atya.

Igénk ezzel a helyes válasszal pontosan megmutatja, hogy mit kell tennünk. Azt, amit a próféta és Jézus tett: Isten jóakarátát kell cselekednünk a rosszakaratú emberek között élve. Szelíden, csendesen, büntetés helyett megbocsátással, és türelemmel, amíg szolgálatunk ideje tart. *Jézusról kell vallanunk* úgy, amint a próféták és apostolok tették.

Jézusra kell mutatnunk, Aki meggyógyította a betegeket, szabadságot hirdetett a foglyoknak, bűnbocsánatot szerzett a jogosan elítélteknek, Aki az elmúlást, a halált legyőzte. *Jézust kell imádnunk* és követnünk, Akinek a pislákoló mécses lángja is kedves és nem tör palcát a vétkes fölött, hanem magára vállalja büntetését. Szelíden, szótlatlan türi az erőszakot, és Isten békességét adja a nyugtalan, félelemmel telt embereknek.

Prófétai igénk segítsen minket, hogy böjtölésünk igaz vallástétel legyen Krisztusról.

Rezessy Miklós ev. lelkész (Vecsés) - e.é.

IMÁDKOZZUNK!

Mennyei Atyánk! Nálad van a bocsánat és a kegyelem bőséggel, hogy féljünk Téged. Ezért Hozzád kiáltunk bűneink fogságából: Szabadíts meg minket. Ne engedd, hogy visszaéljünk jószággal. Add nekünk Szentlelkedet, hogy megmaradjunk kegyelmedben a Te Szolgád, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

EVANGÉLIKUS ISKOLÁINK AZ ÚJ ESZTENDŐBEN

Biatorbágy, 2005. január 10

Kedves Testvérek!

A bibliaolvasó Útmutató ezévi igéjével küldöm üdvözetemet és köszöntésemet az új esztendőre. Jézus ezt mondja: "Könyörögtem érted, hogy el ne fogyatkozzék a hited" (Lukács 22:32)!

Ha arra gondolunk, hogy Jézus Simon Péterhez akkor szólt így, amikor élete legválságosabb szakaszához érkezett, amikor a sátnán t is kikérte, hogy megrostálja mint a búzát, akkor ilyen "megrostálásra" mi is számíthatunk. Milyen bátorító, vigasztaló és erősítő az a reménység, hogy Jézus Krisztus az új esztendőben mellénk áll és könyörög érettünk! Mert ebben az esztendőben is lesznek személyes és családi, gyülekezeti, és egyházi életünkben hitpróbáló események, döntések, és küzdelmek.

Ezek közé sorolhatjuk mindazt, ami újra az egyházi iskolák körül zajlik. Az Európai Unióhoz történt csatlakozásunkkor már mutatkoztak annak jelei, hogy az egyházzal szemben korlátozó akarattal szeretnének fellépni. Ez a szándék bátorítást nyert akkor, amikor az Európa-alkotmány tervezetéből kihagyták a keresztény alapok méltatását. Nálunk úgy értelmezték, hogy akkor az egyházzal — különösen a történelmi egyházakkal — szemben újra lehet más mércét alkalmazni. Sajnálatos módon még azok sem tiltakoztak, akik máskor kiálltak a kettős mérce alkalmazása ellen, kiálltak a "másság" elfogadása, az iránta való türelem gyakorlása mellett, és elmaradt azok radikális fellépése, akik máskor kiálltak az esélyegyenlőség mellett. Az egyházzal kapcsolatban ez a nagyon humánus magatartás valahogy megbicsaklott. Ezzel szemben az egyházat ért támadások megszorodtak.

Néhány éve menetrendszerűen érkezik a karácsonyi előkészületek idején Jézus Krisztus személyét becsmélő és a keresztényeket mélyen megalázó média-megnyilvánulás. A kormányzat olyan lépésekre is elszánta magát, ami már a jogállamiság kérdését is felveti. Törvénymódosítást jelentettek be, ami az egyházi iskolák finanszírozásának csökkentését is érinti. Ennek megváltoztatására csendes tüntetésre hívott minden aggódó érintettet és az egyházi közoktatást szíven viselő embert a Budai Margitások Baráti Köre az Oktatási Minisztérium elé december 14-re. A kormánykoalíció a parlamentben mégis keresztül vitte a törvénymódosítást, igaz, változtatott formában. Az egyházi iskolák ennek ellenére végül kevesebb kiegészítő támogatást fognak kapni és vannak olyan normatívák, amik egyáltalán nem járnak

majd az egyházi iskoláknak. Nehéz gazdasági év elé nézünk 2005-ben!

Még emlékezhetünk arra, hogy jó néhány évvel korábban az ezeréves magyar iskolaügy millenniumán az ünnepségek kapcsán méltatták az egyházi — köztük az evangélikus — iskola szerepét és jelentőségét ebben a hatalmas történelmi folyamatban. De újra átélhettük a tragikus törést is, ami 1948-ban az egyházi iskolák államosításakor következett be — miután az egyház nagy anyagi erőfeszítések árán a háborús károkat felszámolta és a kor követelményeinek szintjére felhozta iskoláit. Evangélikus viszonylatban ez a tragikus változás minden iskola és minden gimnázium elvesztését jelentette. Látszólag az iskolákért mondott minden imádság, minden küzdelem, minden anyagi áldozat, és minden áldozatos munka semmivé lett. Az is elgondolkodtató, hogy az egyházi iskolák megszüntetése, kezdete volt a jogál-

lamiság megszüntetésének.

Bő emberöltő után ismét megnyílhattak az egyházi — köztük az evangélikus — iskolák kapui. Még nem a régi, hírneves, magas szinten, és még nem jelentenek teljes oktatási hálózatot, de megállják helyüket a mai iskolák, gimnáziumok és oktatási intézmények sorában. Az egyházi iskolák, minden felekezeté együttesen, százalékban kis hányadot képviselnek a mai országos iskolai hálózatban, amelyben a hitoktatás kérdéseit nem sikerült még mindig megnyugtatóan megoldani.

Az értünk könyörgő Jézus Krisztus bátorítson minket, mindnyájunkat az új esztendőben imádkozásra, közbenjáró imádkozásra, imádkozásra evangélikus iskoláinkért, az evangélikus iskolaügyért!

Sok szeretettel és hittestvéri köszöntéssel: Erős vár a mi Istenünk!

Rözse István ev. lelkész

INNEN-ONNAN RÖVIDEN

¶ A Bibliatársulatok Világszövetsége jelentése szerint jelenleg 600 bibliafordítás van folyamatban világszerte. A Szentírás részben vagy egészben eddig 2355 nyelvre fordították le. 2003-ban a Szövetség 431 millió teljes Szentírást, Újszövetséget, vagy bibliai könyvet adott ki.

¶ A Herrnhuti Testvérközösség napi bibliaolvasókaluzát (Losungen) idén 275. évfolyamában jelenteti meg. A bibliaolvasókaluzt 50 nyelven adják ki; ezek a napi, "sorsolással választott" igéken kívül egyéb részekben nem szükségszerűen egyeznek.

¶ Az amerikai Déli Baptista Szövetség legutóbbi közgyűlése határozata szerint kilépett a Baptista Világszövetségből, az utóbbiban felburjánzó liberális nézetek okából. Minthogy a Déli Baptista Szövetség tagsága 16 millió, a kilépéssel a Világszövetség tagsága egyharmadát, költségvetése egyhatodát (300,000 dollárt) veszíti el.

¶ A Külföldi Magyar Cserkészszövetség

első tizenegy évéről jelent meg Magyarországon a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága kiadásában *Marosvári Attila: A magyar cserkészlet az emigrációban 1945 és 1956 között* c. 419 oldalas nagyszerű könyve. Megrendelhető lapunkon keresztül is, \$25 dollár beküldésével, Erős Vár néven s P.O. Box 770828, Lakewood OH 44107-0038 címen.

Fontos, hogy növekedjék olvasótáborunk. Ajándékozzanak egy vagy két előfizetést családi vagy baráti körben. Olvassák el 1 = 2½ ajánlatunkat lapunk 6. oldalán. - Sz.

¶ Az Ausztriai Magyar Evangélikus Lelki gondozó Szolgálatból alakult, bécsi székhelyű Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet első presbitériumát december 5-én Sturm Herwig osztrák ev. püspök iktatta be. Az ünnepi Istentiszteleten vele együtt szolgált – igehirdetéssel is – D. Szebik Imre magyarországi ev. elnök püspök. ✕

AUTHORIZED BY THE BOARD OF AMERICAN MISSIONS OF THE U. L. C. A.

AZ 1931-BEN I. ÉVFOLYAMÚ ERŐS VÁR CÍMFEJE

25 ÉVE NYÍLT MEG BUDAPESTEN AZ EVANGÉLIKUS MÚZEUM

Kevesen tudják, hogy reformációtörténeti háttere is van a budapesti evangélikus múzeum születésének. Az Országos Presbitérium harminc év előtt hozott egyhangú határozatának — melynek értelmében egyházunk 1973. január 1-i hatállyal megszervezte az Evangélikus Országos Múzeumot — érdekes előzménye volt. Már 1971-ben határozat született arról, hogy két régen működő gyűjteményi ágazatunkat, az országos evangélikus levéltárat és könyvtárat ki kellene egészíteni egyháztörténeti vonatkozású muzeális gyűjteménnyel. Az akkori egyházi vezetőség ennek megszervezésével engem, az Egyháztörténeti Tanszék tanárát bízott meg.

Anyagi fedezet híján — megbízatásom sem járt díjazással — kapcsolatot kerestem a Művelődésügyi Minisztérium Múzeumi Főosztályával, amely azután az egyházi műtárgyak megbízott felelőséhez, dr. Dávid Katalin művészettörténészhez irányított. Anyagi segítséget ő sem tudott adni, de számos szaktanáccsal látott el és baráti készségéről biztosított.

Az egyházi gyűjtemények felmérésének ügyét és egy esetleges múzeum létesítésének lehetőségét rajtam kívül Teológiai Akadémiánk több hallgatója is lelkes örömmel fogadta. Többen közülük késznek mutatkoztak arra, hogy segítsenek a terv megvalósításában. Az 1971/72-es év folyamán az akkori országos főtítkári hivatalán keresztül felkértem az ország gyülekezeteit, hogy a tulajdonukat képező műtárgyakról küldjenek jelentést az országos irodának. Ezek birtokában sikerült nagyjából feltérképezni azt az állományt, amely alapját képezheti majd egy állandó múzeumi kiállításnak.

Ezzel párhuzamosan Teológiai Akadémiánkon megszerveztem az Egyháztörténeti Szakcsoportot. Történeti érdeklődésű lelkész kollégáimmal rendszeres kutatómunkába kezdünk, hogy ezzel is elősegítsük a létesítendő új gyűjteményi ág hiteles egyháztörténeti arculatának kialakítását. A szolgálatra kész teológusok kis csapatával pedig országos körutakra vállalkoztunk, hogy több fontos gyülekezetben személyesen is meggyőződhessünk a számításba jöhető tárgyak minőségéről, illetve azok restaurálásának szükségességéről.

Egyházunk akkori vezetősége, D. Káldy Zoltán püspök és dr. Fekete Zoltán felügyelő átlátta az ügy fontosságát és igyekezett az állami szervek támogatását is megnyerni. Abban a korban komoly nehézségekbe ütközött új egyházi intézmény engedélyezése, nem is szólva annak anyagi vonatáról.

Ekkor jött ügyünk segítségére egy hazai

egyháztörténeti jubileum. Felhívtam egyházi vezetőségünk figyelmét arra, hogy 450 évvel ezelőtt, 1523-ban mondta ki a budai országgyűlés a lutheránusok fejjel és jószágvesztésének törvényét. Azt javasoltam, hogy erről országosan megemlékezve, adjuk látható jelét annak, hogy "élnék még a magyar lutheránusok", és ennek emlékére mondja ki az Országos Presbitérium az Evangélikus Országos Múzeum megszervezését.

Az állami szervek kénytelenek voltak tudomásul venni az evangélikus egyház legfelső grémiumának a határozatát. Sem anyagi fedezetről, sem kiállításra alkalmas helyről nem volt azonban semmiféle döntés. Az ügy iránti felelősség és a hit reménye viszont sorra győzte le az akadályokat. Első lépésként Vető Béla levéltári és Papp Ivánné könyvtári vezetőkkal szorosan együttműködve sikerült megalakítanunk az Evangélikus Gyűjteményi Tanácsot és az egyházmegyei gyűjteményi előadók munkatársi gárdáját. Feladatuk egyeztetésére egyházkerületi előadókként felkértük Keveházi László pilisi, illetve Németh Tibor vanyolai lelkészt. A szervezésben nekik is sokat köszönhetünk.

Az egyházi vezetőség 1973 januárjában felkérte a Művelődésügyi Minisztérium Múzeumi Főosztályát, hogy a szervezés alatt álló múzeumunk működését állami jóváhagyásban részesítse. A szakmai támogatás ígéretének birtokában Káldy püspök a minisztériummal közölte a tervezett működésünkkel kapcsolatos adatokat. A múzeum jellegét március 15-én kelt levelemben így határozta meg: "A Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezeteinek és egyházi intézményeinek tulajdonában lévő egyházi műtárgyak és műkincsek, továbbá egyházi műemlékek nyilvántartása, a műtárgyak és műkincsek feldolgozása és bemutatása". A gyűjtőtevékenység területét pedig így határolta be: "Evangélikus egyház-, iskola-, s gyülekezettörténet, egyházi néprajz". A felügyeleti szerv: az egyház Gyűjteményi Tanácsa. A Múzeum elhelyezése az akkori terv szerint az Üllői úti székháznak abban a II. emeleti részében lett volna, ahonnan a Teológiai Akadémia 1974 őszén a zuglói épületbe elköltözik.

Harminc évvel ezelőtt ezekkel az első, csaknem tapogatózó lépésekkel indult el az Evangélikus Országos Múzeum élete. Hat dolgozó év kellett még ahhoz, hogy az akkor marxista ideológiát képviselő állami szervek meggyőződés, és ugyanakkor a céltudatos belsőszervező munka végül is meghozza gyümölcsét. Csaknem csodával határos, hogy 1979 nyarán fővárosunk leg-

központibb helyén, a Deák téren nyílhatott meg múzeumunk a nagyközönség számára. Sokan alig hitték, hogy a Pesti Egyház épületének földszintjét bérlő állami szervek (köztük a Munkásörtség illetékesei!) hajlandónak mutatkozzanak a helyiségek kiürítésére és átadására. Hosszas tárgyalások egész sora, és a gyülekezet vezetőségének készsége elhárította az áthághatatlan hitt akadályokat. Felejthetetlen nap volt, amikor Weöres Sándor költőnk a zsúfolt templomudvari ünnepségen közvetlen szavakkal megnyitotta az első állandó kiállításunkat: "Evangélikusság a magyar kultúrában". Az 1973-ban született Múzeumnak ez a nap volt 1979-ben — 25 évvel ezelőtt — a konfirmációja.

Dr. Fabiny Tibor, ny. teol. professzor

KÉNYSZERMEGOLDÁS

Az "Evangelical Lutheran Church in America" egyházban a 2001. évi országos közgyűlés által kibocsátott különbizottság január közepén 32 oldalas kiadványban tette közzé ajánlásait homoszexuális párok kapcsolat megáldását és homoszexuális személyek lelkészi szolgálatát illetően. Az ajánlásokra egyének, csoportosulások, gyülekezetek, egyházmegyéik, egyházkerületek, stb. reagálhatnak, s mindebből leszűrve kerülnek az országos presbitérium javaslatai a nyári országos közgyűlés elé döntésre. A különbizottság három önálló ajánlásban fontosnak tartja a rendkívüli feszültség közepette az egyház egységének a megőrzését, s ezért mind az egyenmű párokra, mind a homoszexuális személyek lelkészi minősítésére nézve a jelenlegi — tiltó — szabályok érvényben tartását látja jónak, azzal a kiegészítéssel, hogy ahol netán szabálysértés történnék, tekintsenek el a fegyelmi eljárástól. A bizottság arra törekedett, hogy egyszerűbben tartsa az egyház lelkigondozói és jogrendi elkötelezettségét. EV

NYÁRI MAGYAR ISKOLA

A Külföldi Magyar Cserkészszövetség idén is megrendezi hagyományos nyári iskolatáborát a fillmor(e)i regényes Sík Sándor Cserkészparkban. Az iskolatábor ideje július 2-17. A délelőtti iskolaórákat délutánra szakköri foglalkozások, kirándulások, fürdés, s egyéb vidámságok váltják fel. Érdeklődőknek szívesen nyújtanak felvilágosítást a 973-208-0450 telefonszámon, vagy levélben Külföldi Magyar Cserkészszövetség, 2850 State Route 23, Newfoundland, NJ 07435-1443 címen,

Ugyancsak itt, Fillmor(e)ban rendezik meg augusztusban a KMCSZ 60 éves jubileumi táborát. Érdeklődés, mint fent. ■

AZ ÚRSZENT VACSORÁJA

Az úrvacsora, azaz az oltáriszentség Jézus által elrendelt szent vacsora. Benne ételként és italként adja testét és véré.

Az úrvacsora kioskott kenyér és bor Krisztus valóságos teste és vére. Ha nem is érthetjük meg ezt a titkot, bízhatunk Szabadítónk szavaiban, amelyeket a Szentírásban jegyeztek fel. A halálát megelőző éjszakán [nagycsütörtök éjjelén] Jézus szétosztotta tanítványainak a megáldott kenyeret és azt mondta: "Ez az én testem". Hasonlóképpen adta a bort, amely szavai szerint a szövetség vére, a saját vére. Ezekben a Jézusi ígékben bízva ünnepezzük az úrvacsorai közösséget az Ő emlékezetére.

Az oltár Isten jelenlétének a helye, amely köré gyülekeznek a keresztyén közösség imádságra, hálaadásra, hogy meghallja Isten szavát és részt vegyen az úrvacsora szentségében. A közös Istentiszteletből kapunk erőt életünkhöz és minden dolgunkhoz.

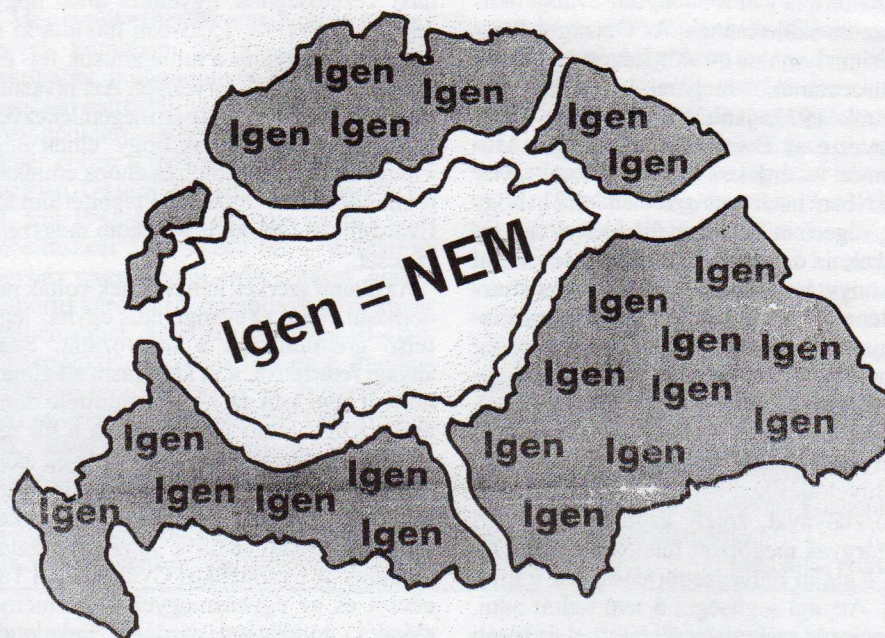
Az úrvacsorában Jézus kereszthaláláról emlékezünk meg. A golgotai kereszten Isten egyszülött Fia, Isten báránya kiontotta véré, és meghalt az egész viláért. Krisztus testének és vérének szentségében a kereszten megfeszített Krisztus önmagát ajándékozta nekünk.

Az úrvacsora ajándékát, a bűnök bocsánatát azokon a szavakon keresztül halljuk meg, amelyek a szentség kiosztásánál elhangzanak: "Érted adatott". Amikor hittel fogadjuk ezeket a kijelentéseket és magunkhoz vesszük a kenyeret és a bort, lelki lakomában lesz részünk, amely megújítja életünket és erősíti felebaráti szeretetünket. Az úrvacsora egyszerre köt minket össze Krisztussal és embertársainkkal. Ezt a közösséget a mennyei seregekkel és minden szenttel együtt ünnepezzük.

Az úrvacsora rendszeres vételével Krisztusban maradunk és Ő is mibennünk. Krisztus teste, az élet kenyere táplálja és erősíti bennünk a keresztség alkalmával kapott új életet. Krisztus vére gyógyít minket és örök élettel ajándékozza meg bennünket. Az úrvacsora előképe a mennyei vacsorának, amelyre Krisztus egyszer majd összegyűjti Övét.

Mindenki, aki részt vesz az úrvacsorai közösségben, Krisztus ígérete szerint az Ő testét és véré kapja. Az úrvacsora Krisztus művéhez kapcsolódik, és nem ahhoz, aki kiosztja vagy elfogadja. Az úrvacsorai közösség egyedüli feltétele a hit, amely a Krisztus ígéretébe vetett bizalmat jelenti. Gyenge hittel is bízhatunk abban, hogy

NÉPSZAVAZÁS A KETTŐS ÁLLAMPOLGÁRSÁGRÓL

UTÓHANG

Sajnálattal vettük tudomásul, hogy a szavazók kis létszámban mentek el a voksolásra, s hogy a társadalom egészét nem tudta felkarolni azok álláspontja, akik az igent támogatták — nyilatkozta az Magyar Nemzet Online-nak D. Szabik Imre, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök püspöke. Hozzátette: törvényi kényszer nem kötelezi ugyan, ám a kormánynak figyelembe kell vennie, hogy a voksoláson részt vevők többségében igennel szavaztak.

A kormánynak most lehetősége kínálkozik, hogy a külföldön élő magyarság otthonmaradását elősegítő törvényt alkosson — szögezte le. Az elnök püspök hangsúlyozta: a népszavazás nem változtat azon, hogy továbbra is szeretettel és imádsággal gondolnak a határontúli magyarokra. Reméljük — fűzte hozzá — hogy a határontúli magyarok megértik: az egyházak önmagukban nem képesek arra, hogy döntő hatással legyenek a választók véleményalkotására.

Az "Evangélikus Élet" térképe.

Krisztus teste és vére éppen értünk adatott.

Akkor is részesei lehetünk az úrvacsorai közösségnek, ha azt teljesen nem nem is tudjuk megérteni.

Az úrvacsorai közösség minden egyes keresztyén számára nyitva áll. Ha megvizsgáljuk önmagunkat, bizony be kell vallanunk, hogy hitetlenek és szeretetlenek vagyunk. Éppen ezért szükségünk van erre a vacsorára. Krisztus elsősorban azokat hívja asztalközösségéhez, akik bűnösnek érzik magukat. Bibliánkból ezeket olvassuk:

→ Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az énbennem marad, és én öbennem. (János 6:56.)

→ Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az Ő sebei árán gyógyultunk meg. (Ézsaiás 53:5.)

→ Amikor asztalhoz telepedett velük, vette a kenyeret, megtörte, és nekik adta. Erre megnyílt a szemük és felismerték. (Lukács 24:30-31.)

→ Én vagyok az élet kenyere: Aki énhez jön, nem éhez meg, és aki bennem hisz, nem szomjazik meg soha. (János 6:35.)

→ Jöjjetek énhez mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugváást adok nektek. (Máté 11:28.)

→ Vizsgálja meg azért az ember önmagát és úgy egyék abból a kenyérből és úgy igyék abból a pohárból. Mert aki úgy eszik és iszik, hogy nem becsüli meg az Úrnak testét, ítéletet eszik és iszik önmagának. (1Korinthus 11:28-29.)

Finnkáté

ERŐS VÁR (USPS 178-560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) by the Hungarian Conference in the Evangelical Lutheran Church in America, 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505. Tel.: 216-221-3178. Fax: 216-227-9482. E-mail: AMEvKo@aol.com. Periodicals postage paid at Cleveland, OH. Editor: The Rev. Béla Bernhard. Annual subscription: \$6 in the USA, US\$8 from Canada, US\$15 from overseas by air mail. — Az ERŐS VÁR az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia lapja. Szerkesztő és kiadó: Bernhardt Béla. Aláírt cikkekért írjuk felel. Előfizetés az Egyesült Államokban évi 6 US dollár, Kanadából 8 US dollár, tengerentúlról légi postán évi 15 US dollár. — Kérjük olvasóinkat, hogy címváltozásokat haladéktalanul bejelenteni sziveskedjenek. — Nyomda/Printers: Adkins & Co. Inc. 14541 Madison Ave., Lakewood, OH 44107. — Minden levelezés, előfizetés, adomány a feladó pontos címe feltüntetésével a lap alatti címére küldendő:

Postmaster, send address changes to: Erős Vár, P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038.

EMLÉKBESZÉD NT. DR. MURÁNYI GYÖRGY (1906–1978) TISZTELETÉRE

Ünnepelő Gyülekezet!

Kedves Murányi Család!

Hálásan köszönöm elsősorban dr Murányi Lászlónak, hogy megbízott azzal a feladattal, hogy édesapja, néhai dr Murányi György portréjából néhány vonást felvilántsak itt ezen az ünnepi alkalmon. Ugyanígy köszönöm a [kiskőrösi ev.] gyülekezetnek, hogy megtisztel azzal, hogy helyet és időt biztosít arra, hogy kutatásaim eredményéből eléjük tárjak néhány dolgot.

Rendkívül izgalmas feladat egy általunk személyesen nem ismert ember alakjának a megrajzolása a rendelkezésünkre álló források segítségével. A források nagy részét a munkahelyemen az Evangélikus Országos Levéltárban gyűjtött anyagokból, más részét viszont emberekkel történő beszélgetések alapján gyűjtöttem. A levéltári forrásaim kétfélek voltak, részben magától Murányi majd dr Murányi Györgytől származtak, részben pedig róla szóltak. A kétféle forrás a levéltári anyagok, és az ún. szóbeli emlékezések a lényegét illetően — bizonyos szubjektív eltéréstől eltekintve — teljesen összhangban voltak egymással. A kutató történész ilyenkor nagyon örül, mert levéltári anyagnak és a szóbeli emlékezésnek ilyen szép egybesimulása szinte teljesen minimalizálja a durva tévedések elkövetésének a lehetőségét.

Murányi György portréját visszafelé — tehát az 1978. július. 28-án Németországban bekövetkezett halálától kezdtem el tanulmányozni. Az "Evangélikus Élet"-ben 1978. augusztus 13-án megjelent nyúl farknyi tudósítás — ne feledjük, a kommunista diktatúra ún. puha korszakában, és a Káldy Zoltán nevével fémjelzett — diakóniai teológiai és kommunista-kollaboráns-egyházi korszak 21. évében vagyunk — tehát az ott közölt 12 soros megemlékezés azt mutatta, hogy az egyház akkori vezetői Murányi György személyét és több mint, negyven évig tartó munkásságát — az éppen csak említésre méltó kategóriába sorolta.

Az 1980-as Evangélikus Naptárban az Emlékezés Halottainkra résznél elsőként említik nevét, itt már részletesebb életrajzot is kapunk, és szolgálatának méltatására is sor kerül. Az egész életpályát ismerők számára viszont azonnal szembeszökik a Murányi György után következő egyházi személyiség neve — Ordass Lajos evangélikus hitvalló püspökről van szó, akinek a személyével és munkásságával Murányi György neve mind a békésebb 1945-48, 1956-58, mind pedig a zordabb 1958-78 korszakokban szorosán egybefonódott. A keresztyén egyháztörténész számára az ilyen egybeesések, mivel mi nem hiszünk a véletlenekben, hanem azt valljuk, hogy a-

mit mások véletlennek mondanak, az Isten ítéletét vagy irgalmát közvetíti. Murányi György és Ordass Lajos nevének egymás mellé kerülése ebben az Evangélikus Naptárban egyszerre ítélet és irgalom, ítélet azok számára, akik őket nem érdemeik szerint becsülték, és irgalom és vigasztalás azok számára, akik ha látják őket egymás mellett, még ha a halálukban is, akkor tudják, hogy ezt a két embert összekötötte az evangélium szabadságáért, és az egyház autonómiájáért folytatott harcuk, amelyet halálukig folytattak. Biztos vagyok abban, hogy Isten kinevette gyalázóikat, és rájuk nevetett akkor, amikor őket egymás mellé kerülni engedte.

Murányi Györgytől magától egyik szigorlati dolgozatát találtam meg 1928-ból. Ennek a rendszeres teológiai témát feldolgozó munkának a címe: Hit és erkölcs az evangélikus keresztyénségben. A dolgozat azt a tételt fejtegeti, hogy végeredményben nincs csupán elméleti keresztyénség, hanem ahogyan az isteni kinyilatkoztatásban egymás mellett van Isten szava, cselekedete, a Jézus Krisztusban adott egyetemes amnesztia-ajánlata, ugyanúgy a keresztyén embere számára a szóban megvallott hit gyakorlati és magatartásbeli következményekkel jár.

Az ember gyarló, az Isten Jézus Krisztusban irgalmas, az ember elbukik és feláll, majd naponta újra kezd, és élete minden pillanatában szint vall atekintetben, hogy autonóm (mindentől és mindenkitől szabad) vagy Istenhez és Jézus Krisztushoz kötött életet akar-e magának. A dolgozat oda fut ki, hogy csak igazság és szeretet (Isten igazsága és szeretete) lehet az az alap, amely az embert gyengeségei mellett és ellenére evilági és örök méretekben képes megőrizni. Ez a 60 oldalas, kézzel írt szigorlati dolgozat arról árulkodik, hogy Murányi György tudta, hogy választott pályáján a legfontosabb dolog hit és erkölcsiség, igazság és szeretet egymásmellettségének a megőrzése.

Segédlelkései évek, Soltvadkert és Kecskemét, majd a két parókusi lelkései állás Gyón és Kiskőrös következnek, ez a kettő 42 évet tesz ki. A gyóni 11 évet tanulmányozva két dolog ötlük az ember szemébe. Az egyik az, hogy tévednek, vagy tudatosan hazudnak azok a történészek, akik azt állítják, hogy a Horthy-korszak szöröstül-böröstül szélsőjobboldali-szimpoatizáns korszak lett volna, anarchiával és a demokrácia teljes hiányával. A másik az, hogy tévednek vagy tudatosan hazudnak azok a történészek, akik azt állítják, hogy a történelmi egyházak — a római katolikus, a református, és az evangélikus — pusztá lé-

tükkal legitimálták s kadáver engedelmes-séggel kiszolgálták azt a rendszert.

Olvasgatva, hogy milyen élet jutott egy akkori falusi parókusnak és milyen nehézségekkel kellett akkoriban megküzdeni iskolát, napközi otthont is működtető gyülekezetnek, mindez ráadásul egy nagy szörványban, az ember azt mondja, hogy annak, aki ezt a sorsot ismerve, teljes legitímációról és kadáver engedelmességről beszél, annak vagy a fejével, vagy a szívével van baja.

Murányi Györgyöt 1931. június 7-én választották meg egyhangúlag, majd 28-án be is iktatták a gyóni állásba. Ugyanebben az évben kerül Dedinszky Gyula Kiskőrösre, Wolf/Ordass Lajos Ceglédre, és pár év múlva ott van mellette Kendeh György, mint segédlelkész. Murányi Györgyöt principálisa, Sárkány Béla iktatja be, és a szokástól eltérően már a beiktatás előtt le kellett mennie Gyónra szolgálni, mert nem volt kit kiküldeni.

A lelkései munka eredményét, vagy eredménytelenségét pusztán papír-dokumentumok vagy visszaemlékezések alapján nehéz megítélni, mert az elvégzett igeszlátatok — mint a lelkései tevékenység legfontosabb részei — gyümölcssei vagy gyümölcstelenségei rejtve maradnak szemünk előtt. Viszont vannak egyéb adatok, amelyek segítenek értékelni. Gyónról azt tudjuk, hogy az előd "ügyetlen és élhetetlen" — ezek Raffay Sándor püspök szavai — pénzügyi kezelése miatt anyagilag teljesen tönkrement gyülekezet képét mutatta. Sok munka — a szörványok Alsó-Dabas kivételével — 1937-ban jelentik be elválási szándékukat, és ez azt jelentette, hogy az új lelkéset mérhetetlen szegénység, és sok munka várta. Mindkettőt vállalta, először egyedül, majd 1932. június 7-től kezdve feleségével, aztán növekvő családjával együtt. Az a tény, hogy megszervezte az Evangélikus Ifjúsági majd Evangélikus Nőegyletet, óvodát szervezett, új orgonát építtetett, új iskolát is, és mindeközben családot nevelt, jogi és államtudományi doktorátust szerzett a kolozsvári egyetemen 1941-ben — mindezek azt mutatják, hogy gyülekezetét és önmagát is igyekezett előbbre juttatni. Az a pápi élet, amely előbbre juttat, és előbbre jut, gyümölcstermő élet.

Az 1942. november 2-án kezdődő kiskőrösi szolgálatba jutás — a Jézus által a jó szolgálat egyetlen jutalmaként megjelölt "még nagyobb szolgálat" — következményeként éri el. Sok papos, nagymúltú gyülekezet. Mivel Zoltán László lelkész társam erről fog beszélni, én csak két vonását emelném ki, 1948-at és 1956-58-at, mert e-

zek az időszakok az ő közegyházi tevékenységeit is mutatják. Esperesi tisztség, egyházkerületi jegyzőség, szoros együttműködés, majd sorsvállalás Ordass Lajossal és vonalával. Az evangélium szabadságáért és az egyház autonómiájáért vívott harcban egyik voltak, és maradtak

A Magyarországi Evangélikus Egyház története szempontjából ez a három év kulcsidőszaknak számított, hiszen a későbbi évtizedek ebből nőttek ki. Ahogyan akkor lelkészek, gyülekezetek, egyházmegegyék, esperesek, püspökök döntöttek, az vált mérvadóvá, legalábbis külsőleg, az lett a történet.

1948. szeptember 30-ára Kiskőrösre hirdettek Bányai Egyházkerületi Közgyűlést, a magyar szabadságharc emlékére Petőfi Sándornak, a magyar szabadság egyik jelképének szülőhelyén. A közgyűlés elmaradt, a püspök börtönbe került, Murányi Györgyöt is felfüggesztették esperesi hivatalából. Nyolc év múlva találkozhattak újból, majd Ordass Lajos másodszeri eltávolítása után nyugdíjba menetelig (1976)

parókus lelkészként szolgált. Az a fátyol, amiről Ordass Lajos többször szólt a saját életével és pályájával kapcsolatban, az ő életére is ráterült, s a fátyol mindig keresztet jelentett, de ez a kereszt nem a megalakulás, hanem a követés keresztje volt.

A Magyarországi Evangélikus Egyház tartozik a kiskőrösieknek egy elmaradt kerületi közgyűléssel. A kiskőrösi gyülekezet, de a Magyarországi Evangélikus Egyház minden gyülekezte, lelkészei, munkatársai viszont tartoznak Isten, önmaguk, az egyház és a nemzet színe előtt számot vetni azzal, hogy az 1947-89 közötti időszakban mit mondtak, tettek, és hogyan viselkedtek, mint evangélikus keresztények. A kommunista diktatúra éveit a lelkekben és az egyházban fel kell tárni, fel kell dolgozni, különben elviselhetetlen teherként nehezednek ránk, utódaink, és egész népünk életére.

Az a tény, hogy nem egy vörös-püspöknek, vagy vörös-papnak állítanak itt ma emléktáblát, hanem olyan valakinek, aki a követés nehéz keresztjét vállalta, jó kez-

det, amelynek jó folytatása lehet. Az a világ, amelyben élünk kettős kihívást hordoz: Egyfelől azt kérdezi tőlünk, hogy vállaljuk-e keresztényen hitünket, gyülekezeti és egyháztagságunkat szóval, cselekedettel és étellel.

Másfelől azt, hogy vállaljuk-e a magyar nemzethez, az ősszmagyarsághoz való tartozásunkat, mint keresztények, és ebből fakadóan tudunk-e igent vagy nemet mondani, ott, ahol arra van szükség. Ne felejtjük el, nincs elméleti keresztényiség, a hitünk mindenütt ott van. Vagy a rombolás vagy az építés erőt szolgáljuk vele!

Isten áldja meg a család és a gyülekezet emlékeztetését, hogy hitet, igazságot, szeretetet, és reményt, földi és égi reményt eredményezzen! "Akié a múlt, azé a jövő" – mondta egy japán gondolkodó. Ezen a hátterén igazságban és szeretetben emlékezni azt jelenti, hogy földi és égi jövőt építünk.

Böröcz Enikő ev. lelkész (Kiskőrös, 2004. nov. 7)

*Elhangzott emléktábla avatásakor.

Adományok nyugtázása

Köszönettel nyugtazzuk a 2004. november 18-a és 2005. január 15-e között vett különféle adományokat.

•AZ "ERŐS VÁR"-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Előfizetések vételét a címszalagon jelezzük; itt a felülfizetéseket, stb. soroljuk fel:

\$200: Asbóth Gyula szülei, Nt. Asbóth Gyula táb. alesperes és felesége sz. Pfeiffer ilona emlékére (VA). **\$150:** N.N. Nt. dr. Keken András, Nt. Güttler Vilmos, és Nt. Károlyfalvi Béla emlékére. **\$106:** v. Bócsay Zoltán (OH). **\$100:** Dr. Mészáros Sándor (PA), dr. Sándor Imre (AZ), Sárkány Károly (SC). **\$80:** Könyves Mihály (OH). **\$68:** Teltsch Alíz (FL). **\$65:** Balázs Dénes külföldi előfizetésre is (PA). **\$55:** Becker György felesége, Hansi, és szülei Nt. Becker Jakab és felesége sz. Bejek Ilona emlékére (IL). **\$50:** Kert Marianne hálaadással dedunokája, Máté egyéves születésnapján (CA), dr. Vitéz Ferenc (NJ). **\$45:** Becker György külföldi előfizetésekre (IL). **\$37:** Ketzán Tibor (PA). **\$30:** Gösi Irma külföldi előfizetésre is (FL), Pusztai Péter (CA), dr. Szabó Imre (FL), Tomaj Gusztáv (PA). **\$25:** Kovács Géza (OH), dr. Mészáros György (CO), dr. Papp Gábor és felesége Farkas Júlia (*2004. nov. 13) emlékére (OH). **\$22:** Nagy Ernő (OH). **\$20:** Dr. André László (CA), Balázs Károly (IL), Csala András (CA), Jókay Edit (IL), Madaras Emma (MA), Petrakovits Mária (IL), Wurtzler Béla (FL). **\$18:** Irsay Nandine belföldi előfizetésekre (CA), Kiss Erika (ON). **\$16:** Szabó Judit (NJ). **\$14:** Gömörly Gyula (FL), Lelbach Andrea (OH), Mildenerger Pál (NY), Papp Gábor id. Papp Gábor és felesége emlékére (FL). **\$13:** Szontágh György (NC). **\$10:** Mergl Éva (PA), Szikora Margit (OH), Szinay Krisztina (NY), Vajda István (FL), Virágh Ágnes (OH). **\$8:**

Argay Géza (ON), Erdélyi Júlia (ON), von Hefly Frigyes (CA), Tomaschek László kanadai előfizetésre (OH). **\$7:** Könyves Artúr (OH). **\$6:** Brooks Jakabné belföldi előfizetésre (OH), dr. Ertl János (CO), Ruppert Péter (MO), Strasser Alfréd (NY). **\$5:** Dr. Gombocz István (SD), Rogness Éva (MN). **\$4:** Alapi Etelka (OH), Borsos Erzsébet (FL), Dandy Edit (FL), Müller Henrik (OH), Szabó Terézia (OH), Szeebach Gusztáv (OH). **\$3:** Nagy Károly (CT), Zugor Ernő (ON). **\$2:** Boguszewski Enikő (FL), Gracza Rezső (MN), Halászi Ildikó (CO), Palotay József (CA), Rózsahegyí Ida (OH).

•A.M.E.K. TAGSÁGRA

2005: Beodray Ferenc (OH), D. Bertalan Imre (MD), Bottlik Eszter (ON), Gaydán Melinda (OH), dr. Gombocz István (SD), dr. Hódos Frigyes (IL), dr. Károlyfalvi József (Mo.), Károlyfalvi Zsolt (Mo.), Könyves Mihály (OH), Lukácsa János (CA), Lovagi Tibor (OH), Madaras Emma (MA), N. Fekete Ádám (Svájc), N. Fekete Miklós (NJ), Ritter László (PA), Rogness Éva (MN), Sárkány Károly (SC), dr. Szabó Imre (FL), Szinay Krisztina (NY), Szontágh György (NC), Tomaschek László (OH), Vajda István (FL), Zerinváry Miklós (PA).

•A MAGY. EV. KONFERENCIA JAVÁRA

\$195: N.N. **\$50:** Schwenke Eszter drága édesapja, Gyapay Ede emlékére (NB). **\$30:** Gaydán Melinda édesapja, id. Dolesch Gyula emlékére (OH), Pusztai Péter (CA), Zerinváry Miklós és felesége drága szeretteik emlékére (PA). **\$25:** N.N. **\$20:** Molnár III József (PA), Rönkök Lujza (OH), Tomaj Gusztáv (PA). **\$10:** Madaras Emma (MA), Mergl Éva (PA).

•EV. EGYHÁZI ISKOLÁKRA

Budapest/Fasor, \$100: Strasser Alfréd (NY).

...
Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat Erős Vár névre és **P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi középiskolák javára és alkalmilag – akár adományozók által is – meghatározott egyházi szükség enyhítésére szívesen továbbít adományokat. Csekket vagy pénzesutalványt **Hungarian Conference–ELCA** névre és **1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát vagy az adomány más célját megjelölni. Minden adományért előre is hálás köszönetet mondunk.

Előfizetésekről

Minden előfizetést és felülfizetést a beküldő értesítése szerint könyvelünk el. Többre azonban, mint három évre szóló előfizetést nem fogadunk el; az így előálló "maradékot" adománynak tekintjük. *Ha a beküldő nem jelez semmit, a beküldött pénzt legfeljebb háromévi előfizetésnek (figyelembe véve a hátralékot is) és esetleges adománynak számoljuk el.* Az adományt felsoroljuk, az előfizetés állását a címszalagon jelezzük. ✕

1 = 2½

Annak az előfizetőnek, aki július 15-ig egyik, eddig lapunkat még nem ismerő hittestvérét, családtagját, rokonát, vagy ismerősét egyéves előfizetéssel ajándékozta meg, egy évvel meghosszabbítjuk előfizetését és az ajándékelőfizetést 2006 decemberéig érvényesítjük. Az ajándékelőfizetés USA címre US\$6, kanadai címre US\$8/CAS12, tengerentúltra US\$15. Beküldendő az ajándékozott neve, címe, s az "Erős Vár" névre kiállított csekk vagy pénzesutalvány **P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038** címre. Cél: **75. év előfizetés a 75. évfolyam ünneplésére.** Előre is megköszönjük a szíves támogatást.

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• Mádl Ferenc magyar államelnök "ádventi találkozón" fogadta a történelmi keresztény egyházak, s más egyháztestek képviselőit. A találkozón D. Szebik Imre evangélikus elnök-püspök örvendetesnek nevezte, hogy lelkészi állományuk létszámában növekszik, a környező országok egyházaival szorosabb kapcsolatot építhettek ki, a történelmi egyházak közül elsőként megszervezhették az úgynevezett posztgraduális lelkészakadémiát. Emellett új templomot adhattak át Budaörsön és Szentendrén, s további épül Nyírteleken, Encsen, Erdőkertesén — tette hozzá. "Ami nehézséget jelent, az a többi történelmi egyházzal osztozva az iskolatörvény körül kialakult vita, a finanszírozások kérdése, bizonytalansága" — mutatott rá. "Már most lehet érezni, hogy bizonyos köröknek az a szándéka, hogy a tanárokat és a diákokat elbizonytalanítsák, s megfélemlítsék, némi eredménnyel járt". "Számunkra ez alkotmány-, vallás-, és lelkiismereti törvényt sértő" — közölte, hozzátéve: "Amennyiben az Országgyűlés olyan törvényt fogad el, ami az egyházi iskolák számára hátrányos vagy negatív megkülönböztetéseket tartalmaz, akkor nyilvánvalóan a történelmi egyházak közösen fordulnak majd az Alkotmánybírósághoz."

• Ebben az évben a "Lelkipásztor" c. ev. lelkészi szakfolyóirat 80., az "Evangélikus Élet" c. országos ev. hetilap 70. évfolyamában jelenik meg.

• Pétfürdőn új parókia-imaház épületét, Sopronban felújított temetői kápolnáját, Vácott új gyülekezeti termét, Budapesten a tót ev. templom felújított orgonáját — dr. Filo Julius tót orsz. ev. püspök és Győri Gábor espres szolgálatával — vette ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.

• Megválasztották a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa új tisztikarát: Elnök, D. Szebik Imre evangélikus elnök-püspök / Alelnökök, dr. Mészáros Kálmán baptista egyházi elnök és Márkus Mihály református püspök / Főtítkár, Bona Zoltán református lelkész / Irodaigazgató, dr. Görög Tibor evangélikus lelkész. Az új tisztikar megbízatása három évre szól. Szóba került, hogy az eddig csak megfigyelőként résztvevő Magyar Katolikus Egyházat teljes tagságra meghívják.

¶ A Magyarországi Evangélikus Egyház püspökei — D. Szebik Imre, Ittész János, Gáncs Péter — körlevélben foglalkoztak a gyülekezetek úrvacsora ünneplési gyakorlatával. Egységesítés céljából a közös kehely mellé az intenciót (a lelkész adja a borba mártott ostyát) ajánlják, és buzdítják a híveket gyakoribb úrvacsoravételre, va-

lamint az úrvacsora rendjének az általános istentiszteleti rendbe való méltóbb beillesztésére.

• A délkeletázsiai rettenetes szökőárral kapcsolatos inségenyhítő munkában részt vesz a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet is.

• Hatvan éve, 1944. december 26-án halt meg Járosi Andor kolozsvári ev. lelkész, Reményik Sándor "kicsi papja", az "erdélyi Wallenberg". Távol otthonától, az oly nagyon szeretett Kolozsvártól, Magonyitogorszban, ahol fogságban is végezte lelkészi szolgálatát. Olyan emberre emlékezünk, akinek példája ma is sokatmondó és megszívlelendő. Áldassék érte az Úristen nevé.

• Lelkészek továbbképzésére és teológiai tájékoztatására ún. Lelkészakadémiát szerveztek a hazai ev. egyházban. A Lelkészakadémia első, egyhetes kurzusát novemberben tartották meg Balatonszárszón.

• A hazai evangélikusság trianoni veszteségeiől jelent meg hosszabb ismertető. Ebből most csak egyetlen adatot emelünk ki: A Magyarországi Evangélikus Egyház anyagyülekezeteinek 73%-a a határon túl maradt (901-ből csak 244 maradt a csonkajában). Ez jóval nagyobb veszteség volt, mint ami a katolikus (57%) vagy a református egyházat (50%) érte. Ezzel az evangélikus egyház lélekszáma 1920-ban 1.1 millióról több mint a felére, 500 ezerre csökkent. (A jelenlegi lélekszám a csonkajában 301,000.)

• 225 éve, 1780. január 1-én jelent meg Pozsonyban az első magyarnyelvű újság, a Rát (Ráth) Mátyás evangélikus lelkész által szerkesztett "Magyar Hírmondó". A lap első évfolyamának 320 előfizetője volt.

• A Délpestmegyei Ev. Egyházmegyében a huszonhét éves Pintér Zsuzsanna személyében a legfiatalabb egyházmegyei felügyelőt választották meg és iktatták be.

• A kőbányai református templomban felvatták azoknak az evangélikus és református prédikátoroknak az emléktábláját, akiket 1674-ben egész Magyarország területéről felségsértés vádjával a pozsonyi véstörvényszék elé idéztek, halálra ítélték, ítélet felfüggesztés után negyvenegy Nápolyba hajtottak, s ezeket gályaraboknak adták el. Később a még huszonhat életbenmaradottat de Ruyter holland admirális szabadította ki. Az emléktábla feltünteteti valamennyi gályarab nevét és felekezetét. Az emléktáblát mind az evangélikus, mind a református egyház részéről koszorúval díszítették.

Ev. Élet et al.

EZ AZTÁN HALADÁS!

Miközben a tavaly novemberi választások során 11 USA-beli államban alkotmánymódosítást szavaztak meg a hagyományos férfi/nő házasság kizárólagossága védelmére, Kanadában a szövetségi bíróság döntése szerint az egész országban érvényesek az azonosnemű házasságok, miután alsóbb szinten már csak Alberta, New Brunswick, Newfoundland/Labrador, és Prince Edward Island tartomány, továbbá a North West Territory és a Nunavut Territory késlekedett hasonló döntéssel. A törvény azonban kimondja, hogy papokat, lelkészeket ilyen "házasságkötéshez" nem lehet fungálásra kényszeríteni. PD

SZEMÉLYI HÍREK

Meghalt december 26-án, 84 évesen Ft. dr. Vitéz Ferenc ny. református püspök, az amerikai "Reformátusok Lapja" egykori szerkesztője, a perth-amboyi Magyar Kálvin János Református Egyház mindvégig aktív lelkésze, több könyvnek a szerzője, az ökumenikus gondolat ápolója. "Erős Vár" lapunknak rendszeres olvasója és bőkezű támogatója volt. Nyugodjék békében! "Mostan bocsátod el, Uram, a Te szolgálodat beszédek szerint békeességben, mert látták szemeim a Te üdvösségedet" (Lukács 2:29).

Dr. Miller Marcus, az Északkeletohio Ev. Egyházkerület püspöke levélben köszöntötte Bernhardt Béla ny. ev. lelkészt, az AMEK főesperes-elnökét felszentelésének 50. évfordulója alkalmából. A jubilánst 1955. január 2-án Sydneyben szentelte lelkészé D. Stolz Johannes, az akkori "United Evangelical Lutheran Church in Australia" egyház ny. országos elnöke (püspöke). E lelkészi szolgálat indító igéje volt: "Elég neked az én kegyelmem" (2Korinthus 12:9). X

IMÁDKOZZUNK!

Áldunk Téged, Urunk, Jézus Krisztus, hogy jobban szeretsz minket Önmagadnál és váltságul adtad életedet a világért. Tégy minket szabaddá önmagunktól, hogy ne keressük a magunk hasznát és dicsőségét, hanem szeretettel szolgáljunk egymásnak. Ámen.

GYÜLEKEZETI HÍREK

folytatás a 8. oldalról

gyünk az Istentiszteleteket megtartani. ■ Húsvétvasárnap nem lesz Istentisztelet. ■ Közgyűlésünk időpontját április 24-re tervezzük; előtte Istentisztelet lesz du. 4-kor! ■ Minden kedves Testvérünknek áldott böjti elcsendesést és boldog húsvéti ünnepeket kívánunk lelkipásztor szeretettel, Tamásy Éva és Zoltán ev. lelkészek. ■

GYÜLEKEZETI HÍREK

Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia
Elnök: Bernhardt Béla főesperes
1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107
Tel.: (216) 221-3178. <AMEvKo@aol.com>

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: Juhász-Shepherd Ferenc
Templom és lelkészi hivatal: 2830 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074.
Vasárnapi Istentisztelet de. 10:15 órakor, angol-magyar. Mihályi Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész telefonszáma: 941-2212.

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Tamásy Éva

Templom: West 98th St. és Denison Ave.
Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street (44102).
Tel.: (216) 961-6895. Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul; szeptembertől Gyermekistentisztelet is. Úrvacsoraosztás a hó első vasárnapján és ünnepnapokon.

“Azt szeretném, hogy több legyél, / Ne csak esőcsepp: könny legyél. / Azt szeretném, hogy több legyél, / Ne csak az ág: a zöld levél, / S a hallgató gyümölcs legyél.” (Kozma László: *Több legyél.*) ■ Szeretettel hirdetem alkalmainkat! ■ Minden csütörtökön a kicsiknek fél 5-kor tartunk magyar iskolát, pénteken fél 5-kor a nagyoknak. ■ Irodalmi, zenés délutánunkat február 19-re tervezzük, Dsida Jenő költészetéből. ■ Március 20-án virágvasárnap szeretettel hívjuk testvéreinket TAVASZI ebédünkre, amely 12:30-kor kezdődik. ■ Ünnepi Istentiszteleteink a következők: Március 24-én nagycsütörtökön este 7:30-kor angolnyelvű Istentisztelet úrvacsorával. Március 25-én nagypénteken de. 10:45-kor magyar nyelvű Istentisztelet úrvacsoraosztással, este 7:30-kor passióolvasás úrvacsoraosztással Március 27-én húsvétkor reggel 8-kor angolnyelvű Istentisztelet úrvacsoraosztással, magyar nyelvű Istentisztelet 10:45-kor úrvacsoraosztással, magyar iskolásaink szolgálatával; a két Istentisztelet között húsvéti reggeli a Női Kör rendezésében ■ Szomorú szívvel vettünk búcsút Turk George testvérünktől, aki gyülekezetünk hűségese tagja volt, 81 éves korában hívta magához Menyeyi Atyánk. Ő adjon testvérünknek örök életet, vigasztalást a gyászolóknak. ■ Örömmel hirdetem, hogy karácsonykor örök hűséget fogadtak egymásnak Dondrea Kevin és Gordos Judit. A házasságot teremtő Isten legyen velük és örökké szeressék egymást tisztaságban, szeretetben, és hitben! ■ Isten adjon őszinte bűnbánatot a bőjti időben és boldog feltámadást húsvét ünnepén! Lelkipásztori szeretettel: Tamásy Éva ev. lelkész.

TORONTO

Lelkész: Tamásy Éva

Templom: 116 Bond St. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street, Cleveland, OH 44102-4601, USA; tel. (216) 961-6895. Felügyelő: Dr. Mekis Éva, 34 Langbourne Pl., North York, ON M3B 1A9 (minden posta ideküldendő); tel. (416) 441-9300. Istentisztelet, július-augusztus kivételével, a hónap 2. és 4. vasárnapján du. 4 órakor.

“Itt vagyok az Ország piacán / és várakozom a várakozókkal / feszül az erő bennem / munkát keresek // értelmes életre vágyom / valami nagyra a kicsiségben is // kérlek / fogadj el engem // Te más vagy mint mások / te nem igérsz könnyű jövőt előre / tehozzád van bizalmam // kérlek / fogadj el engem.” (Szent-Gályi Kata: *A Gazda munkásokat keres!*) ■ Szeretettel hirdetjük, hogy március 25-én nagypénteken du. 4 órakor tartunk Istentiszteletet, passióolvasással és úrvacsoraosztással. Kérjük kedves Testvéreinket, hogy e legnagyobb ünnepünkre jöjjenek el minél többen. ■ Természetesen februárban és márciusban is átme-

— folytatás a 7. oldalon —

Mindennapi kenyér

Utmutató a Biblia olvasásához

2005 MÁRCIUS

1. Jób 7:11-21 – Ap.Csel. 28:1-31
2. Márk:9:38-47 – Lukács 19:28-48
3. Márk 8:10-21 – Lukács 20:1-19
4. Máté 10:34-39 – Lukács 20:20-26
5. Lukács 17:28-33 – Lukács 20:27-40

BŐJT 4. VASÁRNAPJA

Heti ige: János 12:24

6. Efezus 5:8-14 – János 9:1-41
7. 5Mózes 8:2-10 – Lukács 20:41-47
8. Jób 9:14-23,32-35 – Lukács 21:1-4
9. János 15:9-17 – Lukács 21:5-19
10. 2Korinthus 4:11-18 – Lukács 21:20-28
11. János 10:17-26 – Lukács:21:29-38
12. János 14:15-21 – Lukács 22:1-6

BŐJT 5. VASÁRNAPJA

Heti ige: Máté 20:28

13. Róma 8:6-11 – János 11:1-45
14. Zsidók 7:1-22 – Lukács 22:7-23
15. Jób 19:21-27 – Lukács 22:24-30
16. Zsidók 9:11-13 – Lukács 22:31-38
17. 1Korinthus 2:1-5 – Lukács 23:39-46
18. Zsidók 10:1,11-18 – Lukács 22:47-53
19. Jelenések 14:1-5 – Lukács 22:54-71

VIRÁGVASÁRNAP/BŐJT 6. VAS.

Heti ige: János 3:14-15

20. Filippi 2:5-11 – Máté 27:11-54
21. Róma 5:6-11 – Lukács 23:1-25
22. Jób 38:1-11; 42:1-6 – Lukács 23:26-49
23. Ézsaiás 26:20-21 – Lukács 23:54-56
24. NAGYCSÜTÖRTÖK
1Korinthus 11:23-26 – János 1-17,34

25. NAGYPÉNTEK

Zsidók 10:16-25 – János 19:17-30

26. NAGYSZOMBAT

1Péter 3:17-22 – Máté 27:57-60

HÚSVÉTVASÁRNAP

A FELTÁMADÁS ÜNNEPE

Heti ige: Jelenések 1:18

27. Jeremiás 3:1-6 – János 20:1-18

28. HÚSVÉTHÉTFŐ

1Korinthus 15:12-20 – Luk. 24:1-35

29. 1Korin. 15:20-28 – Lukács 24:36-49
30. 1Korin. 15:35-49 – Lukács 24:50-53
31. 1Korin. 15:50-57 – Zsidók 1:1-14

2005 ÁPRILIS

1. 1Korinthus 5:6-8 – Zsidók 2:1-9
2. 2Timóteus 2:8-13 – Zsidók 2:10-18

HÚSVÉT 2. VASÁRNAPJA

Heti ige: 1Péter 1:3

3. 1Péter 1:3-9 – János 20:19-31

4. Ézsaiás 42:10-16 – Zsidók 3:1-6
5. Jób 42:7-17 – Zsidók 3:7-19
6. 1Péter 1:22-25 – Zsidók 4:1-13
7. János 17:9-19 – Zsidók 4:14-5:10
8. Lukács 23:50-56 – Zsidók 5:11-6:8
9. János 12:44-50 – Zsidók 6:9-20

HÚSVÉT 3. VASÁRNAPJA

Heti ige: János 10:11,27-28

10. 1Péter 1:17-23 – János 10:11-16

11. 4Mózes 27:12-23 – Zsidók 7:1-10
12. 1Korinthus 4:9-16 – Zsidók 7:11-18
13. János 17:20-26 – Zsidók 8:1-13
14. Efezus 4:8-16 – Zsidók 9:1-15
15. Máté 26:30-35 – Zsidók 9:16-28
16. János 14:1-6 – Zsidók 10:1-18

HÚSVÉT 4. VASÁRNAPJA

Heti ige: 2Korinthus 15:1-8

17. 1János 5:1-4 – János 15:1-8
18. Róma 1:18-25 – Zsidók 10:19-31
19. 2Korinthus 5:11-18 – Zsidók 10:32-39
20. János 8:31-26 – Zsidók 11:1-7
21. Róma 8:7-11 – Zsidók 11:8-22
22. János 19:1-7 – Zsidók 11:23-31
23. Jelenések 22:1-5 – Zsidók 11:32-40

HÚSVÉT 5. VASÁRNAPJA

Heti ige: Zsoltár 98:1

24. 1Péter 2:2-10 – János 14:1-14
25. Jakab 117-27 – Zsidók 12:1-11
26. Lukács 19:36-40 – Zsidók 12:12-17
27. Róma 15:14-21 – Zsidók 12:18-24
28. 146. Zsoltár – Zsidók 12:25-29
29. Lukács 22:39-46 – Zsidók 13:1-14
30. János 6:60-69 – Zsidók 13:15-25

LEGKÖZELEBBI LAPZÁRTA 2005. MÁRCIUS 15-ÉN

ERŐS VÁR
PO BOX 770828
LAKEWOOD OH 44107-0038

ADDRESS SERVICE REQUESTED

ELŐFIZETÉSE
LEJÁRT-E?

PERIODICALS POSTAGE
PAID
CLEVELAND, OHIO